

Guía Docente				
Datos Identificativos			2015/16	
Asignatura (*)	Urbanística 5	Código		630G02042
Titulación	Grao en Estudos de Arquitectura			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Quinto	Obrigatoria	6
Idioma				
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo			
Coordinación	Gonzalez-Cebrian Tello, Jose Juan	Correo electrónico	j.gonzalez-cebrian@udc.es	
Profesorado	Gonzalez-Cebrian Tello, Jose Juan	Correo electrónico	j.gonzalez-cebrian@udc.es	
	Rodriguez Alvarez, Jorge		jorge.ralvarez@udc.es	
	Seoane Prado, Enrique		enrique.seoane@udc.es	
Web				
Descrición xeral	El desarrollo del curso se realiza apartir de clases teóricas y taller, que en parte, será relizado en común con Proyectos IX. Se pretende incidir sobre un ámbito territorial inconcluso, desde las operaciones de regeneración urbana necesarias para una intervención urbanística adecuada al momento presente. Se trata de actuar sobre espacios carentes de la necesaria accesibilidad, de la necesaria integración de usos y tipos edificatorios, para proponer una actuación que, apoyándose en la formalización del espacio colectivo público y privado, en la mejora de la urbanización, y en la adecuada respuesta edificatoria a las condiciones ya existentes, proponga respuestas rehabilitadoras en su vertiente ambiental y edificatoria.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A34	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos básicos e de execución, esbozos e anteprojectos. (T)
A35	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos urbanos. (T)
A36	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de dirección de obras. (T)
A37	Capacidade para elaborar programas funcionais de edificios e espazos urbanos. (T)
A39	Aptitude para suprimir barreiras arquitectónicas. (T)
A41	Aptitude para resolver o acondicionamento ambiental pasivo, incluíndo o illamento térmico e acústico, o control climático, o rendemento enerxético e a iluminación natural. (T)
A42	Aptitude para catalogar o patrimonio edificado e urbano e planificar a súa protección. (T)
A44	Capacidade para redactar proxectos de obra civil. (T)
A45	Capacidade para deseñar e executar trazados urbanos e proxectos de urbanización, xardinería e paisaxe. (T)
A46	Capacidade para aplicar normas e ordenanzas urbanísticas.
A47	Capacidade para elaborar estudos medioambientais, paisaxísticos e de corrección de impactos ambientais. (T)
A52	Coñecemento axeitado da ecoloxía, a sostiabilidade e os principios de conservación de recursos enerxéticos e medioambientais.
A53	Coñecemento axeitado das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas da cultura occidental, así como dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A55	Coñecemento axeitado da relación entre os patróns culturais e as responsabilidades sociais do arquitecto.
A58	Coñecemento axeitado dos fundamentos metodolóxicos do planeamento urbano e a ordenación territorial e metropolitana.
A59	Coñecemento dos mecanismos de redacción e xestión dos planos urbanísticos a calquera escala.
A60	Coñecemento da regulamentación civil, administrativa, urbanística, da edificación e da industria relativa ao desempeño profesional.
A61	Coñecemento do análise de viabilidade e a supervisión e coordinación de proxectos integrais.
A62	Coñecemento da tasación de bens inmoables.
A63	Elaboración, presentación e defensa ante un Tribunal Universitario dun traballo académico orixinal realizado individualmente relacionado con calquera das disciplinas cursadas.
B4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado

B5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B8	Coñecer o urbanismo e as técnicas aplicadas no proceso de planificación
B11	Coñecer as industrias, organizacións, normativas e procedementos para plasmar os proxectos en edificios e para integrar os planos na planificación
B12	Comprender as relacións entre as persoas e os edificios e entre estes e o seu entorno, así como a necesidade de relacionar os edificios e os espazos situados entre eles en función das necesidades e da escala humana
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultura da sociedade

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Establecer criterios para proxectar o espazo exterior	A34	B4	C1
	A35	B5	C3
	A36	B8	C4
	A37		C5
	A39		C7
	A41		
	A42		
	A44		
	A45		
	A46		
	A47		
	A52		
	A53		
Adquirir coñecementos para liderar e coordinar a execución material das obras de desenvolvemento urbán	A55	B11	C6
	A58	B12	C8
	A59		
	A60		
	A61		
	A62		
	A63		

Aprender a organizar o proceso de construción dá urbanidade e afondar na definición do desenvolvemento urbano, con prioridade para o tratamento da forma e espazo a partir dun deseño, mellorar a capacidade do alumno para actuar profesionalmente sobre os distintos asentamentos urbanos e / ou rurais, designando crecemento, mellora ou transformación, colocándoo en conexión con regulatórios, construción e programación temporal e aspectos económicos que unha intervención deste tipo acarrega	A34	B4	C1
	A35	B5	C3
	A36	B8	C4
	A37	B11	C5
	A39	B12	C6
	A41		C7
	A42		C8
	A44		
	A45		
	A46		
	A47		
	A52		
	A53		
	A55		
	A58		
	A59		
	A60		
	A61		
	A62		
	A63		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Entender y analizar la realidad existente y exponerla a partir de técnicas de representación que primen la capacidad de síntesis y comunicación.	- Representación sintética y analítica del territorio a través de croquis, esquemas, diagramas, perspectivas, plantas y secciones, etc. - Representación y análisis del territorio a través de maquetas reales y virtuales. - Representación información compleja y sectorial del territorio a través de blogs, plataformas, fotografías vídeos, collages, etc.
2. Proponer un programa estructurado y elaborar propuestas transformadoras.	- Programa de usos, aprovechamientos urbanísticos y condiciones básicas de la operación transformadora.
3. Preparación de propuestas, estrategias o proyectos.	- Planes estratégicos. - Planes especiales (reforma interior, protección, ambientales, etc.) - Planes de ordenación urbanística.
4. Formalización de la propuesta de grupo y de la propuesta individual	- Proyectos urbanos. - Proyectos de urbanización. - Proyectos de acondicionamiento del espacio exterior.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	C5 C6 C7 C8	5	5	10
Obradoiro	A63 A62 A61 A60 A58 A55 A53 A52 A47 A46 A45 A44 A42 A41 A39 A37 A36 A35 A34 B4 B5 B8 B11 C1 C3 C4	27	54	81
Discusión dirixida	B8 B11 B12 C1 C3 C4 C5 C7 C8	8	16	24

Sesión maxistral	A52 A53 A55 A58 A59 A61 B8 B11	11	11	22
Análise de fontes documentais	C3 C4 C5 C8	2	4	6
Proba práctica	A59 A53 A52 A47 A46 A45 A42 A41 A39 A37 A36 A35 A34	3	3	6
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Los conceptos teóricos presentados en las clases magistrales serán aplicados en un breve ensayo original mediante el estudio y análisis de casos
Obradoiro	Se formalizarán grupos de trabajo de 3-4 alumnos que desarrollarán los trabajos de carácter general, para dar lugar, en las 4 últimas semanas, a propuestas individuales. Los talleres y las clases serán el lugar donde la evolución de las propuestas se irán desarrollando. Parte de este trabajo se realizará con la asignatura proyectos 9
Discusión dirixida	Se realizarán puestas en común de los trabajos que servirán como punto de partida a discusiones sobre los temas relevantes para la asignatura
Sesión maxistral	Las clases teóricas ayudarán a presentar temas instrumentales y referencias proyectuales
Análise de fontes documentais	El trabajo propuesto conllevará la recopilación y procesado de fuentes documentales para elaborar una cartografía analítica y propositiva, completando y actualizando la información existente mediante trabajo de campo.
Proba práctica	Prueba individual a realizar en aula designada. Consistirá en la resolución, a nivel de croquis-anteproyecto, de un programa de intervención sobre el ámbito de trabajo del curso

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba práctica Obradoiro	Los grupos de estudiantes deberán realizar presentaciones públicas de los trabajos elaborados, planteándose a partir de ellas correcciones colectivas, tanto en el taller compartido con Proyectos como en el taller propio de la asignatura. Al finalizar el 2º mes del curso se realizará la presentación del trabajo de grupo y se iniciará el trabajo individual.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba práctica	A59 A53 A52 A47 A46 A45 A42 A41 A39 A37 A36 A35 A34	Se valorará la capacidad de interpretación y resolución efectiva del problema planteado, teniendo en cuenta los condicionantes de lugar, tanto programáticos, como ambientales, topográficos o normativos.	30
Estudo de casos	C5 C6 C7 C8	Se elaborará un breve trabajo de investigación sobre temas relevantes a la materia. Se valorará la objetividad, capacidad de análisis crítico, originalidad, uso de convenciones en la redacción de artículos científicos y uso de bibliografía	10
Obradoiro	A63 A62 A61 A60 A58 A55 A53 A52 A47 A46 A45 A44 A42 A41 A39 A37 A36 A35 A34 B4 B5 B8 B11 C1 C3 C4	Se evaluará la participación activa en clase, asistencia, el progreso adecuado en el trabajo y el cumplimiento de los objetivos concretos propuestos en el enunciado del taller. Los trabajos incluirán una parte en grupo y un desarrollo individual. Cada una de estas partes será evaluada de forma independiente y será necesario aprobar ambas partes.	50
Discusión dirixida	B8 B11 B12 C1 C3 C4 C5 C7 C8	Se evaluará la participación activa, actitud crítica, la cultura arquitectónica y urbanística y la capacidad para articular y exponer opiniones razonadas en público.	5

Sesión maxistral	A52 A53 A55 A58 A59 A61 B8 B11	Se evaluará la asistencia y la asimilación y aplicación de contenidos en las prácticas de clase y estudios de caso	5

Observacións avaliación

En la evaluación general del curso se tendrán presentes los siguientes aspectos: asistencia a clase y talleres, evaluación de los trabajos de grupo, evaluación del trabajo individual.

La asistencia a clase (mínimo 80%) y la superación de la prueba práctica son indispensables para superar la asignatura

Fontes de información

Bibliografía básica	Alexander, C. (1980). El lenguaje de patrones. Barcelona:Gustavo Gili Ashihara, Y. (1982). El diseño de espacios exteriores. Barcelona:Gustavo Gili Bentley, Alcock,Murray McGlynn, Smith (1999). Entornos vitales. Hacia un entorno urbano y arquitectónico más humano. Manual Práctico. Barcelona:Gustavo Gili Falcón, A. (2007). Espacios verdes para una ciudad sostenible. Planificación, proyecto y gestión. Barcelona:Gustavo Gili Gehl, J. (2006). La humanización del espacio urbano. La vida social entre los edificios. Barcelona:Editorial Reverté Herce, M. (2009). Sobre la movilidad en la ciudad. Barcelona:Editorial Reverté INSS (1994). Manual de accesibilidad. Madrid:Ministerio de Asuntos Sociales Lynch, K. (1980). La planificación del sitio. Barcelona:Gustavo Gili McCluskey, J. (1987). Parking. Manual de diseño ambiental. Barcelona:Gustavo Gili McCluskey, J. (1985). El diseño de vías urbanas. Barcelona:Gustavo Gili Busquets, J & Correa, F. (2006). Ciudades X Formas. Una nueva mirada hacia el proyecto urbanístico. Harvard University Solá-Morales,M. (1987). El proyecto urbano I. UR N5 Solá-Morales,M. (1988). El proyecto urbano II. UR N6 Corominas, M. Sabaté, J. Sotoca, A. (2007). Planes muy especiales. COAC Escola Sert
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Urbanística 4/630G02032

Proxectos 8/630G02036

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proxectos 9/630G02041

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías